

Inventarisatie – onrecht, geweld, geloof, Gods boosheid, vluchtelingen, kerk

Artikelen	
	1). https://www.nd.nl/geloof/geloof/1115094/oekraiense-kerkgangers-in-utrecht-hopen-dat-god-naar-hun-gebede
	2). https://www.nd.nl/opinie/commentaar/1112557/sta-op-doe-er-wat-aan-zoiets-klinkt-er-in-de-psalmen
	3). https://www.trouw.nl/religie-filosofie/hoe-poetin-religie-tot-wapen-smeedt-en-de-russisch-orthodoxe-kerk-hem-daarbij-helpt~bc597da3/
	4). https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/03/09/ook-godsdienst-speelt-rol-in-oorlog-oekraïne-poetin-en-kirill/
	5). https://www.npostart.nl/beatrice-de-graaf-over-wat-poetin-drijft-om-oekraïne-aan-te-vallen/04-03-2022/POMS_BV_16835096
	6). https://www.nd.nl/nieuws/buitenland/651061/vergeven-zonder-berouw-ook-in-rusland-moeilijk
	7). https://www.nd.nl/opinie/commentaar/1115138/net-als-elke-andere-religie-blijkt-klassiek-christendom-moeitel
	8). https://www.nd.nl/geloof/geloof/1114832/kirill-blijft-tegenover-anglicaanse-aartsbisschop-welby-poetins
	9). https://www.archbishopofcanterbury.org/news/archbishop-canterbury-holds-video-call-russian-patriarch-kirill
	10). https://www.nd.nl/geloof/geloof/1113118/vijf-vragen-over-de-russisch-orthodoxe-kerk-en-haar-steun-aan-p
	11). https://www.nd.nl/geloof/geloof/1104913/orthodoxe-priesters-keren-zich-af-van-zwijgende-moskou-patria
	12). https://www.nd.nl/geloof/geloof/1087474/patriarch-kiril-noemt-tegenstanders-putin-krachten-van-het-kwaad-
	13). https://www.nd.nl/geloof/katholiekinside/1087286/moskou-als-het-derde-rome-en-haar-obsessie-met-oekraïne
	14). https://protestantsekerk.nl/verdieping/hoe-ziet-de-kerkelijke-kaart-in-oekraïne-eruit/
	15). https://www.trouw.nl/religie-filosofie/bidden-helpen-wat-moet-de-kerk-doen-voor-oekraïne~bb9d865d/
	16). https://raadvankerkendelft.nl/plaatselijke-kerken/vluchtelingen-uit-oekraïne/
	17). https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/offener-brief-russische-wissenschaftler-wenden-sich-gegen-putin-17833982.html
	18). https://www.nd.nl/nieuws/nederland/1115136/noodopvang-oekrainers-loopt-gesmeerd-maar-de-echte-uitdaging-mo
	19). https://www.theologie.nl/blogs/oordeel-vergeving-en-verzoening-2/
	20). https://www.raadvankerken.nl/thema/oekraïne/
	21). https://www.raadvankerken.nl/nieuws/2022/03/russisch-orthodoxe-patriarch-reageert-op-brief-wereldraad-van-kerken/
	22). https://www.raadvankerken.nl/nieuws/2022/03/online-platform-voor-pastoraat-oekraïense-vluchtelingen/
	23). https://www.raadvankerken.nl/nieuws/2022/03/kerk-is-een-baken-van-hoop-in-moeilijke-tijden/

Inventarisatie – onrecht, geweld, geloof, Gods boosheid, vluchtelingen, kerk

	24). https://www.raadvankerken.nl/nieuws/2022/03/handreiking-betrokkenheid-kerken-bij-oekraïense-vluchtelingen/
	25). https://www.raadvankerken.nl/nieuws/2022/03/een-druppel-op-een-gloeïende-plaat/
Podcasts, tv	
	1). https://www.nporadio1.nl/podcasts/de-ongelooflijke-podcast/66673/81-wat-een-week-oorlog-allemaal-verandert-met-beatrice-de-graaf-en-stefan-paas
	2). https://www.gids.tv/video/428361/hoogleraar-beatrice-de-graaf-in-op1-over-poetin-rusland-is-het-derde-rome
	3). https://www.gids.tv/tv-gids/uitzending-gemist/op1/6450636
	4). https://www.youtube.com/watch?v=5bKEXa5i9_o&feature=youtu.be
	5). https://www.gids.tv/video/428366/op1-gemist-poetin-wordt-gedreven-door-opvatting-van-een-heilig-russisch-rijk
	6). https://podhub.nl/podcasts/de-ongelooflijke-podcast/79-poetin-de-kerk-en-de-religieuze-geschiedenis-achter-het-conflict-tussen-rusland-oekraïne-en-het-westen/
Onderzoeken	
	1). https://studenttheses.uu.nl/handle/20.500.12932/528 (Beatrice de Graaf en 1 van haar studenten)
	2). https://www.uu.nl/nieuws/poetins-drijfveer-de-radicale-ideologie-van-een-heilige-russische-natie (Beatrice de Graaff)
	3). https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/waarheidscommissie-bracht-vooral-morele-gerechtigheid~b467dbdf/
	4). https://www.trouw.nl/religie-filosofie/in-zijn-strijd-tegen-apartheid-stond-god-voorop-desmond-tutu-1931-2021-was-altijd-meer-predikant-dan-activist~b9f127f9/
Preken	
	1). Preek van ds. Arnout Francke over Exodus 14. God als Strijder en Bevrijder bij de Schelfzee. Gods boosheid over despotisme, economische, geestelijke en politieke onderdrukking van zijn volk. https://www.youtube.com/watch?v=QoEhNYJJrM
	2). Ds. Van Benthem legt op een goede en doordachte manier de verbinding tussen de boodschap van psalm 11 en de vreselijke situatie in Oekraïne. Ook wordt het nieuwe lied van Ria Borkent over Oekraïne op de wijze van psalm 119 gezongen. https://www.youtube.com/channel/UC9bw1OyjDqRlgh0FUOgYswQ

Inventarisatie – onrecht, geweld, geloof, Gods boosheid, vluchtelingen, kerk

Boeken	<p>1). De woede van een liefdevolle God – Frere John van Taizé https://www.bol.com/nl/nl/p/de-woede-van-een-liefdevolle-god/9300000028823869/?bltgh=n-FjDY1up1k-7Q3UkeRC5A.2_10.14.ProductTitle</p> <p>Het lijkt ondoenbaar om Gods woede, waarop je in de Bijbel geregeld stoot, te rijmen met zijn tedere liefde. Wie de moeilijke passages gewoon achterwege laat, fietst om het probleem heen. Broeder John kiest in dit boek voor een andere weg. Vanuit zijn gedrevenheid voor een gedegen kennis van de Bijbel gaat hij geen moeilijkheid uit de weg. Zijn zoektocht naar de betekenis van Gods woede brengt hem onder andere bij de cultuur van de tijd waarin de Bijbel is ontstaan, maar evengoed bij de diepere psychologische betekenis van woede. Dit boek lezen, is kiezen voor het avontuur je godsbeeld stukje bij beetje te vervolledigen. Broeder John is lid van de gemeenschap van Taizé sinds 1974. Hij zet zich sterk in om de jonge mensen die Taizé bezoeken te helpen de Bijbel beter te verstaan. Bijbelse thema's vormen dan ook het favoriete onderwerp in de talrijke boeken die hij schreef. "De goddelijke woede is het 'nee' van de God van het leven tegen alles wat het leven vernietigt."</p>
	<p>2). Onbelast – geven en vergeven in een genadeloze cultuur – Miroslav Volf https://www.bol.com/nl/nl/p/onbelast/1001004006466610/?bltgh=tDEf7mR1H2fQZow9445BIA.2_13.14.ProductPage</p> <p>Door te geven en te vergeven komen we als mensen het meest tot ons recht. Maar we leven in een wereld waarin beide weinig zin lijken te hebben. Hoe kunnen we onszelf motiveren te geven, in een cultuur die steeds minder genade kent? En hoe leren we te vergeven als het zo tegen ons gevoel in lijkt te gaan, of zelfs zinloos lijkt? Onbelast gaat op een persoonlijke en tegelijk bedachtzame manier in op deze vragen - en de vragen die eruit voortvloeien - in het licht van Gods vrijgevigheid en het offer van Christus voor ons.</p> <p>Miroslav Volf put uit de hedendaagse cultuur en uit een grote verzameling literaire en theologische bronnen om zijn rijke gedachten rond een stevig raamwerk te weven, dat opgebouwd is uit de visie van Paulus op Gods genade en Maarten Luthers interpretatie van die visie. Hij brengt het beste van theologie en spiritualiteit bij elkaar, om ons aan te moedigen de echo van Gods overvloedige geven en vergeven in ons eigen leven te horen. Dit verfrissende onderzoek van twee kernelementen van het christelijke geloof - geven en vergeven - dat door de aartsbisschop van Canterbury aangeraden is als studieboek tijdens de Vastentijd, is tegelijk ook een introductie op het christendom. En zelfs meer dan dat - het is een overtuigende uitnodiging voor het christelijke geloof als manier van leven.</p> <p>"Men kan hier heel wat oppervlakkige literatuur ongelezen voor laten." (G.C. den Hertog)</p>
	<p>3). De beker der gramschap – Dietrich Bonhoeffer in verzet tegen Hitler – Mary Glazener https://www.bol.com/nl/nl/f/de-beker-der-gramschap/30007446/</p> <p>Op 9 april 1945 werd Dietrich Bonhoeffer, na een gevangenschap van twee jaren, in het concentratiekamp Flossenburg ter dood gebracht, vanwege zijn rol in het Duitse verzet. De beker der gramschap is een historisch-biografische roman over Bonhoeffer. De</p>

Inventarisatie – onrecht, geweld, geloof, Gods boosheid, vluchtelingen, kerk

	<p>Amerikaanse schrijfster Mary Glazener laat zien hoe de macht van de nazi's vooral vanaf 1933 om zich heen greep en hoe Bonhoeffer ervan overtuigd raakte dat hij zich tegen Hitler en consorten moest verzetten. Glazener tekent hem als een gevoelig en begaafd mens, temidden van zijn familie en vrienden, compromisloos in zijn verzet.</p>
	<p>4). The End of Memory - Remembering Rightly in a Violent World – Miroslav Volf https://www.bol.com/nl/nl/f/the-end-of-memory/930000005780545/</p> <p>How should we remember atrocities? Should we ever forgive abusers? Can we not hope for final reconciliation, even if it means redeemed victims and perpetrators spending eternity together?</p> <p>We live in an age that insists that past wrongs—genocides, terrorist attacks, bald personal injustices—should never be forgotten. But Miroslav Volf here proposes the radical idea that letting go of such memories—after a certain point and under certain conditions—may actually be a gift of grace we should embrace. Volf’s personal stories of persecution and interrogation frame his search for theological resources to make memories a wellspring of healing rather than a source of deepening pain and animosity. Controversial, thoughtful, and incisively reasoned, The End of Memory begins a conversation that we avoid to our great detriment.</p> <p>This second edition includes an appendix on the memories of perpetrators as well as victims, a response to critics, and a James K. A. Smith interview with Volf about the nature and function of memory in the Christian life.</p>
	<p>5). De zonnebloem – over de grenzen van vergeving – Simon Wiesenthal https://www.hebban.nl/boek/zonnebloem-wiesenthal</p> <p>In De zonnebloem beschrijft Simon Wiesenthal hoe hij als joodse gevangene in contact komt met een stervende SS'er, die hem vertelt over zijn aandeel in de vernietiging van de joden in Oost-Europa. Aan het eind van zijn biecht vraagt hij Wiesenthal om vergeving. Deze weigert echter, omdat hij niet mede uit naam van ontelbare omgekomen joden een soort collectieve vergiffenis wil en kan schenken. Maar de vraag - die het slot van het boek vormt - of deze beslissing juist was, blijft Wiesenthal ook na afloop van de oorlog bezighouden. Zodoende wordt de lezer van dit boek gedwongen zichzelf een mening te vormen over het vraagstuk of voor een dergelijke misdaad vergeving mogelijk is. Zijn conclusie kan hij toetsen aan het oordeel van een indrukwekkende rij intellectuelen, wier commentaren ook in dit boek zijn opgenomen. Wiesenthal zelf beschouwt De zonnebloem als zijn belangrijkste boek.</p>
	<p>6). Ze kwamen op motorfietsen – Andrea Hoffman https://www.gospel.nl/ze-kwamen-op-motorfietsen.html</p> <p>De Nigeriaanse Patience is zeventien als de terroristische groepering Boko Haram haar dorp binnenvalt. Haar man en haar moeder worden vermoord, haar huis wordt in brand gestoken en zij wordt ontvoerd. Net als de vele andere ontvoerde meisjes zal ook zij uitgehuwelijkt worden aan een moslimman om islamitische kinderen op de wereld te zetten. Patience is echter al zwanger en ze besluit te ontsnappen. Uiteindelijk bevalt ze moederziel alleen in de wildernis van haar dochttertje, Gift. In een vluchtelingenkerk in</p>

Inventarisatie – onrecht, geweld, geloof, Gods boosheid, vluchtelingen, kerk

	<p>Noord-Nigeria neemt ze de gerenommeerde Duitse journaliste Andrea C. Hoffmann in vertrouwen en vertelt ze over de hel waarin ze terecht was gekomen en over de wreedheden die ze heeft gezien.</p>
	<p>7). Terug uit Nacht en Nebel – Floris Bakels https://www.bol.com/nl/nl/p/bakels-floris-b-terug-uit-nacht-und-nebel/9200000051926277/ 'Terug uit Nacht und Nebel' is het waargebeurde verhaal van verzetsman Floris B. Bakels die acht Duitse gevangenen en concentratiekampen wist te overleven.</p> <p>Nacht und Nebel was een speciale strafklasse die tijdens de Tweede Wereldoorlog werd ingesteld om verzetsmensen spoorloos te doen verdwijnen. Achterblijvers vernamen niets meer over hun lot. Een van de kampen waar deze gevangenen terechtkwamen was Natzweiler, een kamp op een hoge berg in Frankrijk. Floris B. Bakels (1915-2000) heeft daar bijna drie volle jaren een dagboek bijgehouden, dat als basis heeft gediend voor zijn boek Nacht und Nebel.</p> <p>Nacht und Nebel verscheen in 1977. Sindsdien is het 19 maal herdrukt en zijn er meer dan 100.000 exemplaren van verkocht. Terug uit Nacht und Nebel is een geactualiseerde uitgave van dit indrukwekkende boek.</p>